

Pajamų ir išlaidų perskirstymo metas

Iš kuklaus kitų planuojamo biudžeto trupiniai teliks tradicinei lietuvių kultūrai puoselėti.

TOMO VĒLIAUS NUOTR.

Seimas raiko gerokai sumažėjusį 2010-ųjų biudžeto pyragą, o eiliniai valstybės piliečiai sveria ne tik valstybės, bet ir savo asmeninio biudžeto pajamas ir išlaidas. Tačiau sverks nesvėręs – teks iš naujo lipti ant svarstyklių. Ant svarstyklių teks padėti ne tik pasunkėjusius mokesčius, bet ir padidė-

jusias maisto produktų kainas. Jos pradeda augti ne juokais, o taip, kaip įprasta Lietuvoje. Jeigu Vakarų Europos šalyse maisto produktai dėl kokių nors priežasčių pabrangsta 2-4 procentais, tai Lietuvoje nesismulkinama – dėl tų pačių priežasčių smogiama dešimtimis procentų. **3 PSL**

Tuščių pilvų maršai groja vis garsiau

Gaunančiųjų paramą maisto produktais skaičius Lietuvoje per metus išaugo beveik 2 kartus – iki 452 tūkstančių gyventojų.

Orestas LIDŽIUS

Šilutės rajone skursta kas penktas gyventojas

Nereikia būti labai išvalgiam, kad suprastum, kokį sunkmetį iš tikrųjų dabar išgyvena paprasti Lietuvos žmonės. Tereikia vieną kartą pamatyti eiles prie veltui dalijamų maisto paketų seniūnijose... Pavyzdžiui, rugsėjį vien tik Šilutėje nemokamu maistu – cukrumi, mėsos konservais, miltais, ryžiais ir kitokiais produktais (parama maistu teikiama kartą per 2 mėn., vieno paketo vertė – 22 - 23 litai) – buvo apsirūpinta daugiau kaip 2000, arba

apie 10 procentų miesto gyventojų. Šiuo metu laukiančiųjų paramos maisto produktais iš intervencinių atsargų sąrašė jau 2290 šilutiškių pavardžių – maždaug 3 kartus daugiau nei praėjusių metų pabaigoje (771).

Gerokai liūdnesnė padėtis Šilutės seniūnijos kaimiškoje vietovėje: ten iš maždaug 5700 gyventojų paramos maistu laukia 1270 žmonių – daugiau kaip 22 proc.

Toliau nuo miesto – dar blogiau: pavyzdžiui, Žemaičių Naumiesčio seniūnijoje (tai viena iš didžiausių kaimiškų seniūnijų Šilutės rajone) skurdas žvelgia į akis kone kas ketvirtam gyventojui.

Bendra rajono statistika tokia: lapkričio pabaigoje parama maistu bus suteikta beveik 19 proc.

gyventojų – 9858 iš maždaug 53 tūkst.

Laukia naujo antplūdžio

Bet tai dar ne pabaiga. Pasak Šilutės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyresniosios specialistės Justinos Tamošauskaitės, kitų metų pradžioje laukiama naujo prašančiųjų paramos maistu antplūdžio. Mat nedarbas (būtent jis šiemet labiausiai lėmė didėjančią prašančiųjų paramos žmonių skaičių) Šilutės rajone ir toliau plinta – kaip ir visoje Lietuvoje. O daugeliui šiais metais Darbo biržoje užsiregistravusių bedarbių metų pabaigoje bus nutrauktos mokėti bedarbio pašalpos. J. Tamošauskaitė nė kiek neabejoja, kad jie papildys prašančiųjų nemokamo maisto sąrašą. **7 PSL**

Numeryje skaitykite:

Jonas Mačiukevičius
Žinau, kad nežinau / 2 psl.

A. Lukša: „Ištvirti pragarą padėjo savitaiga“ / 4 psl.

Ką rašė „Šaltinis“ 1907 m.
ŠALTINIS / 4 psl.

Ūkininkauti pradėjo nuo nulio / 5 psl.

Henrikas Vaitiekūnas
Kodėl Liepa miega ant lentynos? / 7 psl.

Mielieji Skaitytojai!

Šiandien Jus pasiekė naujas leidinys, kuriame esam numatę propaguoti gražias Lietuvos etnografinių regionų tradicijas, nušviesti šalies aktualijas. Neatsitiktinai dienos šviesa išsvystantį leidinį pavadiname *Šaltiniu*, beje, tokiu pavadinimu Lietuvoje leista nuo 1906m. Kodėl pasirinkome *Šaltinio* pavadinimą? Pirmiausia – dėl istorinių motyvų. Tokiu pavadinimu laikraštis buvo leidžiamas 1906 – 1915 m. Seinuose, o nuo 1915m. – Vilniuje. *Šaltinį* redagavo K. Prapuolenis, J. Laukaitis, A.Civinskas ir B.Stosiūnas. Šis laikraštis turėjo priedus: vaikams – *Šaltinėli*, jaunimui – *Vainikėli*, suaugusiems – *Vainiką* ir *Artoją*. 1906 – 1915 m. *Šaltinis* buvo populiariausias lietuvių savitiraštis. 1914 m. jo tiražas siekė apie 15 tūkst. egz. Laikraštyje bendradarbiavo kalbininkas J.Balčikonis, politikas ir žemės reformos tarpukario Lietuvoje tėvas M.Krupavičius, daugelis žymių rašytojų ir visuomenės veikėjų.

Viliamės, kad su Jūsų, Mielieji Skaitytojai, pagalba naujas leidinys bus naudingas žmonėms, dirbantiems ir gyvenantiems ne tik kaime, bet ir miestuose bei miesteliuose, mylintiems ir puoselėjantiems mūsų Tėvynės tradicijas.

Redakcija

SAVAITĖS AIDAI

Žinau, kad nežinau

Jonas MAČIUKEVIČIUS
RASYS TOJAS

Žmogus, nors ir gyvendamas vieniemyje, yra pasaulio gyventojas. Sodindamas medį prie savo kiemo vartų, jį sodina ne tik sau. Bet kadangi sąlyginiai dydžiai – teorijos sąvokos, nuo gilios senovės mes esame įrėminti etnografinėse, geografinėse, politinėse ir dar kitokiose teritorijose, kurios tampa mūsų savastimi, kurias mes tobuliname ir kurios mus tobulina. Šiandien mes dažniausiai sakome, kad esame Lietuvos ir Europos Sąjungos gyventojai.

Nenoriu lyginti euroskeptikų ir euroentuziastų, žinau, kad vienokių ir kitokių esama, net mūsų mintyse dažnai jie grumiasi tarpusavy, bet ši realybė tokia akivaizdi, kad užmerkti prieš ją akis neįmanoma. „Lietuviais esame mes gimę...“, – skamba ausyse, o žiniasklaida kasdien mums primena, kad jau esame Europos Sąjungos piliečiai, ypač po to, kai didžiausias euroskeptikas Čekijos prezidentas Václavas Klausas paskutinis pasirašė po Lisabonos sutartimi, ir dabar mes, nepriklausomai nuo mūsų nuostatų, įvairiausių abejonių, tapome šiek tiek didesni europiečiai, negu buvome prieš tai. Vėliau bus dar kitokios sutartys. O dar vėliau?

Prisimenu, prieš prezidentui V. Klausui pasirašant po minėta sutartimi, teko keliose vietose bendrauti su kaimo žmonėmis, ir visur, visai nplanuotai, pokalbiai nukrypėdavo į mūsų buvimą Europos Sąjungoje. Kažkas net deklamavo dvi eilės:

Čekų Klausas
ES neklauso.

Vyresnių žmonių, penkiasdešimtį metų vargusių *sojuze*, įtarus mąstymas apie buvimą kitoje sąjungoje įvairias negatyvias pasekmes visai suprantamas. Aš ir pats, norėdamas jų nuostatomis patikrinti save, galbūt pakoreguoti savo sampratą, provokuodamas paklausdavau, ar jie „už“, ar „prieš“. Kaimo žmonės atsargūs, iš karto galutinio verdikto neištaria, bet ima dėstyti motyvus. Keletą jų paminėsiu: „V.M., dalyvaudamas 2007 – 2013 m. kaimo plėtros programoje, protingai pasinaudojęs ES parama, įsirengė modernią melžimo aikštelę“, „Ūkininkas P.Ž. įsigijo mėšlo kraty-

tuva, traktorių ir srutvežį“, „O štai ūkininkas L.N. už ES lėšas prisipirko geros veislės jautukų ir dabar jo ūkis klesti“. Išgirdau daug gerų dalykų: Europai padedant, tvarkomi ir atsodinami miš-

kai, medžiais užsodinamos dykvietės, švarinamos upės ir ežerai, skatinami senoviniai amatai, skiriama lėšų kulinariniam paveldui išsaugoti, parkams atgaivinti ir t.t.

Vienas žmogus, matyt, didesnis spaudos mėgėjas, iš kišenės išsitraukė laikraštį ir visiems perskaitė, kad jau šiais metais pieno produktų eksportuotojams išmokėta 13,98 milijonų litų ES eksporto subsidijų. O kad kalba būtų linksmesnė, nepadėdamas laikraščio į šalį, išpyškino: „Vyrai, kur mes, ubagai, be Europos dėtumės? Štai net Klaipėdos simbolio – burlaivio „Meridianas“ – be Europos Sąjungos lėšų negalime suremontuoti“...

Visų tų pasikalbėjimų metu įsitikinau, kad kaimiečiai labai džiaugiasi ES parama, yra tikri, kad be tos paramos nei jų ūkiai, nei visos Lietuvos kaimas tokio proveržio nebūtų patyrę. Girdėdamas vien tik „už“, pabandžiau provokuoti „iš kitos pusės“: ar neprarasime savo tapatybės, savo seniausios Europoje kalbos, paprasčiau sakant – lietuviybės? „Jei nenorėsime, tai ir neprarasime, – atsakė jaunas ūkininkas. – Prisiminkite carinę Rusiją. Buvo net lietuvišką spaudą uždraudę, o kas iš to išėjo?! Aš, pavyzdžiui, keikiau tą Klausą, kad jis ES neklauso ir nepasirašo, jog Europoje būtų daugiau Europos. Jis man kažkuo priminė Seime daug plepantį Petrą Gražulį. Žinoma, gal ten viskas buvo ir ne taip, gal jam tikrai pavyko šiek tiek daugiau išsiderėti, bet, kai jis suraitė tą savo parašą, aš vakare įsipyliau „lietuviškos“ ir išgėriau už tai, kad jau turėsime ir Europos prezidentą, ir užsienio reikalų ministrą. Tegu ir bendrų įstatymų būna daugiau. Kai pasiklausau, kaip mūsų Seimas priiminėja įstatymus, kaip juos keičia, paskui vėl keičia, man nuo to absurdo tiesiog vemti norisi. Kad taip neatsitiktų, taip pat išlenkiu taurelę „lietuviškos“...

Prisipažinsiu, man buvo gera klausytis, kaip jie džiaugiasi, kad jų vaikai ir anūkai gali studijuoti Europos universitetuose, kad galima visur nuvažiuoti, kad nėra jokių užtvarų. Vadinasi, vis daugėja Lietuvoje Europos, nes būti vien tik ES nariu, mano galva, lyg ir per maža.

MIESTUOSE IR KAIMUOSE

Panevėžiečiai išsirinko geriausiai tvarkomus kaimus

Gintaras JUZOKAS

Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga, surengusi konkursą „Mūsų kaimas 2009“, išrinko geriausiai tvarkomas gyvenvietes. Konkurse dalyvauti panoro devynios rajono gyvenvietės, iš kurių trims atiteko prizinės vietos ir numatytos piniginės premijos.

Sąjungos tarybos sudaryta komisija vertino ne tik gyvenviečių sodybų estetinę aplinką, ūkininkų teritorijų priežiūrą ir buitinių atliekų tvarkymą, bet ir bendro naudojimo objektų priežiūrą, atsižvelgė į sanitarinius ir gamtos apsaugos reikalavimus.

Pasak Panevėžio rajono bendruomenių sąjungos tarybos pirmininko Rimanto Banevičiaus, komisija įsitikino, kad visose gyvenvietėse žmonės stengiasi puoselėti savo gyvenamąją aplinką, kasmet ji darosi vis tvarkingesnė, švaresnė, gražesnė. Todėl buvo nelengva nuspręsti, kurias gyvenvietes apdovanoti.

Pagaliam nuspręsta, kad pirmosios vietos verta Upytės seniūnijos Ėriškių kaimo bendruomenė. Jai paskirta 800 litų premija. Antroji vieta ir 500 litų premija atiteko Naujamiesčio seniūnijos Gustonių kaimo bendruomenėi. Trečiąją vietą ir 300 litų premiją komisija paskyrė Karsakiškio seniūnijos Tiltagalių kaimo bendruomenėi.

Paskatintos ir kitos konkurse dalyvavusių kaimų bendruomenės. Aštuoniasdešimties litų paskatinamosios premijos numatytos Panevėžio seniūnijos Pajstrio gyventojų bendruomenės centrui ir Piniavos bendruomenėi, Raguvo seniūnijos Šilų, Ramygalos seniūnijos Uliūnų, Velžio seniūnijos Liūdynės kaimo ir Vadoklių seniūnijos Jotainių kaimo bendruomenėms. Konkursą dalyviai bus pagerbti kasmetinėje rajono bendruomenių sąjungos konferencijoje, kuri įvyks gruodžio mėnesį.

Ėriškių kaimo išsiskiria gėlių augintojos Gražinos Šimoliūnienės sodyba, kurioje gausu įvairiausių augalų.
AUTORIAUS NUOTR.

Apdovanoti konkurso „Darni šeima“ nugalėtojai

Violeta SEREDŽIUVIENĖ

Marijampolėje surengtas respublikinio konkurso „Darni šeima“ nugalėtojų apdovanojimo renginys, kurio metu buvo pagerbtos darniausiomis išrinktos apskrities šeimos – konkurso nugalėtojos. Projektą „Darni šeima“ globoja LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, projekto socialiniai partneriai yra savivaldybės. Marijampolės apskrities mastu kon-

kurse dalyvavo 9 šeimos, kurios rungsi pagal penkias nominacijas. Susumavus konkurso rezultatus paaiškėjo, jog nominacija „Už tradicijų puoselėjimą“ atiteko Gvazdaičių šeimai iš Patašinės, užauginusiai 5 vaikus ir atšventusiai 25-erių santuokos metų jubiliejų. Andziulių šeima iš Marijampolės apdovanojama nominacija „Už jaunąją kartą“ – šeima augina keturis vaikus. „Už bendruomeniškumą“ apdovanojama Kadusauskų šeima iš Marijampolės. Visi jos nariai negalėjo atvykti į renginį, todėl jai atstovavo mama su jaunuoliu sūnumi Juozuku. „Už ryšius tarp kartų“ apdovanojama marijampoliečių Stadulių šeima – šiemet jie švenčia 15-ąsias metų santuokos sukaktį. Apdovanojimas „Už sėkmingą šeimos verslą“ iškeliavo į Vilkaviškio rajono Vištyčio seniūniją – jį laimėjo Panitauškų šeima, užveisusi egzotiškų gyvūnų fermą. Konkurso dalyvius pasveikino Marijampolės savivaldybės mero patarėjas Albinas Mitrulevičius, Socialinių reikalų departamento darbuotojas, Vištyčio seniūnijos atstovai.

Seimo milijonieriai

Dabartiniame parlamente posėdžiauja beveik 30 milijonieriais save galinčių vadinti politikų. Tuo metu 2008 m. lapkričio 17-ąją darbą baigusiame Seime buvo 43 turtuoliai. Pagal turto ir pajamų deklaracijas, kurias politikai pateikė Vyriausiajai rinkimų komisijai (VRK) registruodamiesi kandidatais į Seimo narius, matyti, kad beveik pusę milijonierių sudaro naujokai.

Turtingiausias Seimo narys yra Darbo partijos (DP) lyderis Viktoras Uspaskichas. Jis deklaravo turįs privalomo registruoti turto, vertybinių popierių, meno vertybių ir piniginių lėšų už 47,87 mln. litų. Be to, jis dar yra suteikęs 1,4 mln. litų paskolą. Antrąją vietą pagal turtus užima į Liberalų ir centro sąjungos frakciją įstojęs buvęs socialdemokratas Valdemaras Valkiūnas. Jo turtas ir pinigines lėšas siekia 34,355 mln. litų. Tarp turtingiausiųjų Seimo narių – ir trys socialdemokratų. Du iš jų yra parlamento senbuviai – Bronius Bradauskas, su žmona turintis per 18 mln. litų turto bei lėšų, bei Jonas Jagminas. Jo šeima už praėjusius metus deklaravo 17 mln. litų. Trečiasis – į Vilnių iš Šiaulių atvykęs Andrius Šedžius. Jo deklaracijoje – per 11 mln. litų. Tačiau parlamentaras turi ir nemažai skolų – 8,5 mln. litų.

Šios kadencijos Seime dirba ir dvi milijonierių šeimos. Seimo narys Arūnas Valinskas deklaravo turto ir pinigų už 3 mln. litų, jo žmona Inga Valinskienė – už 2,9 mln. litų. Jie abu taip pat deklaravo, kad yra pasiskolinę po 1,16 mln. litų. Liberalo Kęstučio Glavecko sąskaitoje – 1,649 mln. litų, o jo žmonos konservatorės Rūtos Rutkelytės – 9,7 mln. litų. Liberalų ir centro sąjungos pirmininkas Artūras Zuokas savo turtą, akcijas, vertybinius popierius ir lėšas įvertino 4,978 mln. litų.

Seimo milijonierių būrį papild-

dė Mantas Adomėnas (2,2 mln. litų), Vincas Babilius (2,05 mln.), Asta Baukutė (2,3 mln.), Kęstas Komskis (1,15 mln.), Aleksandras Sacharukas (1 mln.), Žilvinas Šilgalis (1,8 mln.), Rokas Žilinskas (1 mln.). Be to, parlamentaris perrinkti daugiau nei milijoną litų turto ir pinigų turintys Vytautas Galvonas, Arminas Lydeka, Dangutė Mikutienė, Juozas Palionis.

Nors pagal kandidatų deklaracijas milijonieriais vadintis negali, bet sudėjęs jų ir sutuoktinių turtą į šį titulą gali pretenduoti Vytautas Bogušis, Virginija Baltraitienė, Jonas Ramonas, Remigijus Ačas, Dailis Barakauskas, Valentinas Bukauskas, Vydas Gedvilas, Bronius Pauža.

1999 metais į Seimą buvo išrinkti 2, 2000 metais – 13, 2004 metais – 28 milijonieriai. *BNS*

Trumpai

2008 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 3366,4 tūkst. gyventojų, t. y. 18,5 tūkst. mažiau negu 2007 m. pradžioje. Per pastaruosius aštuonerius metus jų sumažėjo 145,7 tūkst., arba 4,1 proc. Dėl neigiamos natūralios kaitos 2007 m. gyventojų skaičius sumažėjo 13,3 tūkst. gyventojų, dėl neigiamo migracijos saldo – 5,2 tūkst., 2000–2007 m. laikotarpiu – atitinkamai 86,1 tūkst. ir 59,6 tūkst. gyventojų. 2008 m. pradžioje Lietuvoje moterų buvo 232,4 tūkst. daugiau negu vyrų (atitinkamai 1799,4 tūkst. ir 1567,0 tūkst.). Moterys sudarė 53,4 proc. visų gyventojų, 1000 vyrų teko 1148 moterys (2000 m. pradžioje – atitinkamai 53,2 proc. ir 1136).

Mieste pagyvenusių žmonių dalis 2008 m. pradžioje sudarė 19,3 proc., 2000 m. pradžioje – 16,9 proc. Kaime pagyvenusių žmonių dalis beveik nesikeičia ir sudaro 23 proc. Kas ketvirtas kaimo gyventojas buvo 60 metų ir vyresnio amžiaus. Beveik du trečdaliai (63,2 proc.) šio amžiaus kaimo gyventojų – moterys.

Prasidėjus ekonominiam sunkmečiui nusikalstamumas, kaip ir prognozuota, išaugo. Informatikos ir ryšių departamento ataskaitų duomenimis, per devynis šiuo metų mėnesius šalyje užregistruotos 62 862 nusikalstamos veikos – 8,1 proc. daugiau negu per tą patį laikotarpį pernai. Labiausiai padaugėjo turtinių nusikalstamų veikų skaičiaus didėjimą. Daugiau nei dvigubai išaugo finansinių nusikalstamų, sukčiavimų, neteisėtų alkoholinių gėrimų gaminimo, laikymo ir gabenimo atvejų. Žymiai padaugėjo ir dokumentų klastojimo, jų panaudojimo ar realizavimo atvejų.

GYVENIMAS PROVINCIIJOJE

Krizė kaimo ant menčių nepaguldė

Apie gyvenimą kaime sunkmečių mintimis dalinasi Panevėžio apskrities gyventojai.

Dainius Ramonas
PANEVĖŽIO RAJONO ŪKININKAS

Matyt, žmonės su dabartine situacija susitaikė ir tikisi, kad blogiau nebebus. Jie kaip gali, taip ir verčiasi – niekur nedingsi. Kas melžė karvutes, tas ir toliau iš parduodamo pieno išsilaiko.

Gal krizės poveikis yra šiek tiek išpūstas. Tačiau dabar tenka kruopščiau skaičiuoti išlaidas. Pasikeitė požiūris į pirkimą. Jei anksčiau galima buvo numatyti, per kiek laiko sutaupysi automobiliui ar baldams, tai dabar pinigų tenka skirti tik būtiniausioms reikmėms. Reikia žiūrėti, kad jų užtektų apyvartinėms lėšoms.

Mano ūkis išsilaiko, tačiau dėl žemų produkcijos supirkimo kainų nebegaliu jo toliau plėsti. Tai skaudžiai atsiliepia. Manau, ateityje kaime dar labiau sumažės gyventojų. Žmonės sensta. Jaunimas išvažiuoja į miestus ar užsienį ir, jei tik randa darbo, nebegrįžta. Jaunam žmogui pradėti ūkininkauti plyname lauke dabar gali būti per sunku.

Kaime išliks tik konkurencingi ūkiai, kurie turės bent jau 50 ha žemės, modernios technikos. Turint 3 ha galima nebent daržoves ar vaistažoles auginti. Dalis sodybų taps miestiečių vasarnamiais. Jau dabar kai kas važiuoja iš miesto 200 kilometrų, kad pailsėtų gražioje aplinkoje.

Stepas Gudas
BIRŽŲ RAJONO VABALNINKO SENIŪNAS

Žmonės juda, darbuojasi savo ūkiuose. Neatrodo, kad būtų atsidūrę labai didelėje bėdoje. Be abejo, ūkininkai negauna pakankamai pajamų, nes produkcijos supirkimo kainos labai menkos. Nors atlyginimai sumažėjo, bet pakankamai tvirtai jaučiasi žmonės, kurie turi valdišką darbą.

Aišku, bedarbystė po truputį didėja. Ypač tai pajuto gyventojai, kuriuos laikinai įdarbindavo ūkininkai. Sunku išsilaikyti neturintiems savo ūkelio arba iš jo nepragyvenantiems žmonėms. Maisto labdaros prašančiųjų seniūnijoje skaičius jau išaugo beveik dvigubai. Žiema gali būti nelengva, nors tikimės, kad situacija gerės.

Krizės metu nepadaugėjo geriančių žmonių. Gal ši problema tapo tik labiau pastebima. Gaila, kad kaime mažėja jaunimo. Jau-

nuoliai baigia vidurinę mokyklą ir išvažiuoja, o atgal sugrįžta labai retai. Skaudžiausia, kad nyksta vienkiemiai. Senieji gyventojai keliai į gyvenvietes, miršta.

Kaimas labai daug ištėvė visais laikais – išliks ir dabar. Mūsų žmonės labai darbštūs ir sugeba užauginti daugybę produkcijos. Ūkininkai gauna Europos Sąjungos paramą, įsigyja naujos technikos, dalyvauja įvairiuose projektuose.

Aktyviai veikia sustiprėjusios bendruomenės, kurios praktiškai suburia visus mūsų seniūnijos žmones. Jos yra gavusios lėšų įvairiems projektams, įsirengė savo bendruomenės namus ir vykdo aktyvią kultūrinę ir socialinę veiklą.

Jolanta Vaitkevičienė
BIRŽŲ RAJONO ŪKININKĖ

Šiuo metu kaimo žmonės blogiau gyvena nei vasarą, kai buvo daugiau darbo. Problemų kaime yra: dalis žmonių išvažiuoja, kai kas girtauja. Tačiau situacijos vertinimas priklauso nuo to, kaip mąstysi: jei visur norėsi matyti blogai, tai ir bus blogai.

Aišku, dabar sunkiau verstis, mažiau turime pinigų. Bet kaimas įpratęs sunkiau gyventi. Gal todėl žmonės mažiau pasiėmę paskolų, o ir išlaidos būsto šildymui juos mažiau kamuoja.

Bendruomenės organizuoja vakarones, Biržuose vyksta nemokamų kultūros renginių.

Be abejo, kaimo perspektyvos nėra linksmos. Čia lieka vis mažiau jaunų žmonių, trūksta patikimų darbuotojų, kurie, pavyzdžiui, galėtų dirbti su šiuolaikine technika. Būtų gerai, kad žmonės pasiliktų gimtinėje, o ne bėgtų į užsienį.

Genovaitė Valeckienė
PABIRŽĖS BENDRUOMENĖS PIRMININKĖ

Sunkmetis jaučiamas, bet reikia daugiau dirbti, o ne dejuoti. Manau, kad darbo gali rasti tas, kuris pasistengia, nes, kai suaugusieji netenka pragyvenimo šaltinio, vaikai lieka be duonos.

Vienas lauke – ne karys. Krizę lengviau įveikti, kai esi būryje. Mūsų rajono bendruomenės aktyviai veikia: organizuoja renginius, daug važinėja, turistus priima, sprendžia socialines problemas. Jaunimo trūksta, bet kaimas niekuomet neišnyks ir gyvuos.

Kalbino ir fotografavo
Gintaras JUZOKAS

Pajamų ir išlaidų perskirstymo metas

Ūkininkai ne juokais išgąsdino pieno perdirbėjus paviešindami realius planus statyti modernią, kooperacijos principais dirbsiančią pieno perdirbimo įmonę.

TOMO VĒLIAUS NUOTR.

1 PSL.

Vidmantas PAULIUKONIS

Pieno produktai pabrango

Štai ūkininkai ne juokais išgąsdino pieno perdirbėjus paviešindami realius planus statyti modernią, kooperacijos principais dirbsiančią pieno perdirbimo įmonę. Iniciatoriai tikina, kad tokia įmonė bus naudinga ne tik pieno gamintojams, kurie, patys pieną perdirbdami ir sukurdami pridėdamąją vertę, galės daugiau sau skirti už superkamą pieną ir pamaloninti vartotojus, pasiūlydami jiems pigesnių produktų. Tokie planai visų gamybos pajėgumų neišnaudojančius perdirbėjus varo į neviltį, nes akivaizdu, kad neišnaudotų pajėgumų ateityje bus vis daugiau ir daugiau, o pelno – mažiau ir mažiau. Taigi kai kurioms rinkos banginiais laikytoms perdirbimo įmonėms teks pasitraukti iš rinkos arba susijungti. Kito kelio nėra.

Negalima teigti, kad dabartinis maisto produktų pabrangimas ir pieno supirkimo kainų padidėjimas sustabdys iš vergavimo pasiryžusius išsivaduoti pieno gamintojus. Gal vienas kitas pateks į perdirbėjų tinklus ir pasirašys pieno supirkimo sutartis 3–5 metams. Tačiau didžioji dauguma pasiryžusiųjų eis pasirinktu keliu.

Taigi pieno produktai tyliai pabrango ir, prognozuojama, dar brangs daugiau kaip 20 procentų. Tačiau neturėkime iliuzijų – branginimas nebus vienkartinis. Pieno perdirbėjai neleids atsikvėpti, vardinami branginimo priežastis. Kaip sakoma, viena bėda – ne bėda. Perdirbėjai ne iš gero gyvenimo, bet iš šaltu prakaitu pilančios baimės padidino pieno supirkimo kainas. Be to, iš ES pasiekė žinia apie subsidių eksportuojantiems į trečiąsias

Mažiausiai dėl krizės aimanuoja žemės ūkio sektoriaus atstovai.

TOMO VĒLIAUS NUOTR.

šalis nutraukimą. Kita vertus, kai kuriems perdirbėjams pastaroji žinia ne tokia ir bloga, nes sumažins konkurenciją.

Kalbėdami apie produktų branginimą, perdirbėjai nėra tokie ramūs ir tvirti kaip jų žodžiai. Jie jau ne kartą buvo užlipę ant grėblio ir išsimušę dantis. Gyvenimas privertė suvokti, kad reikia jausti saiką ir suvaldyti norus, nes vartotojai gali mokėti tik tiek, kiek gali, o ne tiek, kiek norėtų perdirbėjai.

Lipo ant to paties grėblio

Apmaudu, kad šią taisyklę žino, bet vis užmiršta ir Vyriausybė. Štai metų pradžioje nauja, nepatyrusi ir visus ignoravusi Vyriausybė padidino PVM ir surinko pinigėlių net mažiau nei surinkdavo mokesčio nepadidinus. Po dar kartą lipo ant to paties grėblio: nuo kitų metų pradžios Vyriausybė ketina didinti dar kai kuriuos mokesčius. Ekspertai teigia, kad teoriškai pajamas sukaičiuoti galima, tačiau praktiškai lėšų surinkti nepavyks, todėl ir kitąmet, kaip ir šiomet, biudžetą lopyti teks ne vieną kartą.

O kaip reaguos į pasikeitimus vartotojai? Tikslėnų tyrimų, kaip didinami mokesčiai pakoreguos visą šalies ūkį, deja, nėra. Dominuoja emociškos diskusijos – vieni grasina streikuoti, kiti skėščioja rankomis ir prašo suteikti kitų galimybių.

Krizės smaigiamis vartotojai uždirbtus pinigėlius pradėjo skirstyti kitaip nei prieš metus, o pernai kas ketvirta šeima savo finansinę padėtį apibūdindavo kaip gerą. Dabar tokių laimingųjų liko perpus mažiau. Kas dešimta apklausta šeima teigė, kad uždirbamų pinigų neužtenka net maistui, o 33 proc. šeimų sunkiai sutaupo pinigų drabužiams įsigyti.

Krizė išretino ir turtingųjų gretas. Šeimų, kurios neskaičiuodavo išlaidų, prieš metus buvo 2 proc., o dabar liko perpus mažiau.

Akivaizdu, kad maisto produktų gamintojai, nusprendę padidinti kainas, šių duomenų neregėjo ir pasekmių neįvertino. Neapgaukinėkime savęs ir kitų – neturėkime iliuzijų, kad vartotojai į vis didėjančias kainas žiūrės lyg paklusnios avelės.

„ŠALTINIO“ SVETAINĖ

Antanas Lukša: „Ištverti pragarą padėjo savitaiga“

Klausantis Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininko Antano LUKŠOS pasakojimų, prieš akis iškyla kraupūs vaizdai, kuriuos, laimei, jaunesniajai lietuvių kartai teko matyti tik filmuose. Tačiau šiandien, kai daugelis dejuoja dėl ekonominio sunkmečio, Antanas Lukša šypsosi. Dejonės dėl krizės žmogui, dešimt metų praleidusiam Sibiro lageriuose, kelia ironišką šypsnį.

Živilė JANKAUSKAITĖ

Vis dėlto išorinė ramybė ir pakili nuotaika slepia itin skaudžią patirtį. Antanas Lukša prisipažįsta: „Vis dar išgyvenu savo šeimos tragediją.“ A.Lukšą dažnai lanko prisiminimai apie nužudytus tris brolius, tarp jų garsųjį partizaną Daumantą. O kas jam suteikė stiprybės ir leido vieninteliui iš šeimos išlikti gyvam, buvęs partizanas svarsto iki šiol.

Šeimos tragedija

Visi Antano Lukšos broliai susiejo savo dalią su partizanine kova. Antano brolis Juozas Lukša-Daumantas tapo viena centrinių pasipriešinimo figūrų. Šis legendinis partizanas net du kartus per geležinę uždangą buvo nuvykęs į laisvąjį pasaulį, lankėsi pas Popiežių, o grįžęs į Lietuvą, sulaukęs vos 30 metų, žuvo enkavedistų pasaloje. Tokios pat liūdno dalios sulaukė ir Antano broliai Stasys ir Jurgis. Stasys-Juodvarnis, „Gele-

žinio vilko“ rinktinės žvalgybos skyriaus viršininkas, žuvo puskarininkų apmokymuose Kazlų Rūdoje per kautynes. Itin žiauri mirtis ištiko ir vyriausiąjį šeimos brolių Jurgį. Jis (slapyvardžiu Piršlys) dirbo Tauro apygardos laikraščio redakcijoje ir atsitraukdamas iš apsuptytos tėviškėje buvo sribų nušautas. 84 metų Lukšų tėvas, atvestas prie sūnaus lavono, išprotėjo ir po trijų mėnesių siaubingos kančios mirė. „Kai Jurgį nužudė, tėvuką vienmarškinį nutempė į rugių lauką, kraujo klane automato buože senuką daužė, murdė kraujuose, jis iškart išprotėjo. Baisiai išgyveno mama. Ji buvo begalinio ryžto motina, todėl pareikalavo, kad atiduotų mirusį sūnų tinkamai palaidoti. Neleido, rupūžės“, – pasakoja A. Lukša.

Pranašingas sapnas

Antanas Lukša vienintelis liko gyvas, tačiau jo laukė ilgas kančių kelias. 1944 metais, dirbdamas

mokytoju Veiverių vidurinėje mokykloje, jis pradėjo bendrauti su vietiniais partizanais. Tuo metu gavo du kvietimus į Leningrado karo mokyklą. Vengdamas jos, „Geležinio vilko“ rinktinės vado Juozo Stravinsko pakviestas, pradėjo partizaninę kovą. „Pradžią padarė tas neįsivaizduojamas 1945 metų pabaigoje prasidėjęs teroras. Jaunus vyrus gaudydavo į armiją, jei jie bandydavo pabėgti, beginklius nušaudavo vietoje. Gaudydavo Kūčių naktį, kai susirenka visa šeima. Jei pagaudavo, kišdavo į armiją. Bet ar galėjo doras lietuvis tarnauti šito baisaus teroro idėjoms ir palikti savo klumpes kur prie Berlyno? Doras lietuvis negalėjo“, – tvirtina ponas Antanas.

Pradėjęs partizaninę kovą, Antanas Lukša, pakrikštytas Arūnu, sėkmingai dalyvavo Mozūriškių ir Mikalinės kautynėse. Vėliau jam pavestos „Tauro apygardos“ štabo žvalgybos ir ryšių skyriaus viršininko pareigos. Tačiau 1947 metais jis buvo sumintas ir perėjo Komijos, Irkutsko, Magadano, Kolmos lagerių pragarą. Iškart po suėmimo buvo tris savaites tardomas ir žiauriai be pasigailėjimo kankinamas. Tuomet į tardymo kambarį pas sūnų buvo atvesta motina. „Tai pats skaudžiausias mano prisiminimas, persekiojantis iki šiol“, – sako buvęs partizanas. Tą naktį, prieš pamatydamas mamą, jis sapnavo, kad jo jaunesnis brolis Jurgis pakabintas ant baslio ir kažkas jam lupa odą. „Atvelka mane į kambarį ir mama mane pamato siaubingai visą sudaužytą. Sadizmo viršūnė. Papasakoju mamai sapną, o ji sako: „Vaike, li, ką tu kalbi, Jurgelį nušovė.“ Akimirksniu praradau sąmonę ir parkritau“, – prisimena jis. Po to Antanas savo mamos nematė beveik dešimt metų, gimdytoją išvysti likimas jam leido tik grįžus iš lagerių. Ten partizanas perėjo tikrą pragarą.

Politinis kalinys ne kartą žvelgė mirčiai tiesiai į akis. „Susirgau viename lageryje vidurių šiltine. Jau prie kojos buvo prižiūta ir lentelė, kuri reiškė, kad esu beveik lavonas, turi mane išmesti. Kadangi svėriau 37 kilogramus, galbūt dėl to aš ir temperatūrą ištvėriau, nors tris dienas ji buvo didesnė nei 40 laipsnių“, – pasakojo ponas Antanas. Lagerio gydytojas pasakė, kad vilties išgyventi nėra. Tačiau aš jau seniai užsiiminėjau savitaiga“.

Beveik po dešimtmečio A.Lukša pagal N.Chruščiovo amnestiją buvo išlaisvintas. Grįžęs į Lietuvą, iš artimųjų rado tik vėžio pakirstą mamą. „Nors grįžau ne per stipriausias, pamatęs tarpduryje mamą, ją įsinešiau į trobą kaip pūkelį. Taip ji buvo nusilpus“, – prisimena jis.

Dabartinis sunkmetis kelia šypsnį

Nors A.Lukša teigia, kad visą gyvenimą gyvenantis savo še-

Antanas Lukša liko vienintelis gyvas iš gausios Lukšų šeimos. AUTORĖS NUOTR.

mos tragedija, šiandien niekuo nesiskundžia. Į devintą dešimtį įžengęs partizanas kasdien iš Mauručių kaimo važiuoja į Kauną. Čia jis stropiai atlieka Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininko pareigas.

Pradėjęs partizaninę kovą, Antanas Lukša, pakrikštytas Arūnu, sėkmingai dalyvavo Mozūriškių ir Mikalinės kautynėse. Vėliau jam pavestos „Tauro apygardos“ štabo žvalgybos ir ryšių skyriaus viršininko pareigos.

A.Lukšos kolegos negaili pagyrų savo pirmininkui. Jis visada supratingas, gerai nusiteikęs, be to, šauniai dainuoja. Juk seniau A.Lukša, dainuodamas partizanų dainas, su vokaliniu ansambliu „Girių aidas“ apvažinėjo JAV, Kanados, Australijos lietuvių kolonijas. Dabar A. Lukša vis dar sukasi kaip vijurkas. Rūpinasi į Lietuvą sugrįžusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais ir niekada nepamiršta pagerbti jau išėjusiųjų. Šiuo metu jis siekia pastatyti paminklą visoms partizanų motinoms. Esantiems Lietuvoje linki mažiau dejuoti, o negrįžusiems iš Sibiro platybių – grįžti į Tėvynę. Vis dėlto sugrįžti, anot A.Lukšos, šiandien nėra taip paprasta, nes dauguma politinių tremtinių ir kalinių nebeturi kur grįžti, kai kurie svetur jau yra sukūrę šeimas. Laimei, grįžtančių yra: nuo 1992 metų į Lietuvą sugrįžo 1883 politinių tremtinių ir kalinių šeimos. Vidutiniškai per metus į Tėvynę grįžta po 110 šeimų. Sugrįžusiems yra skiriamai butai, tačiau jų laukti eilėje kartais tenka ne vienerius metus. Dabartiniais Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, šiuo metu butų laukia 457 buvusių politinių tremtinių ir kalinių šeimos. Grįžusieji gali būti apgyvendinti laikinuose

būstuose. Pavyzdžiui, Naujojoje Vilnioje yra 60 butų namas. Kol kas buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniais apmokamos persikraustymo išlaidos, jie nemokamai mokomi lietuvių kalbos, gauna pinigines išmokas. Tačiau dėl ekonominio sunkmečio planuojama kai kurias lengvatas panaikinti. Bet Antanas Lukša sako, kad dėl to labai nesijaudinąs, aplinkinių dejonės dėl ekonominio sunkmečio jam šiandien kelia šypsnį.

Laukia naujo filmo

Šiandien A. Lukša nedejuoja, trokšta kuo greičiau pastatyti paminklą tremtinių motinoms ir laukia į svečius atvykstančio švedų dokumentinio filmo kūrėjo Jono Ochmano. „Jis kurs naują filmą apie pokario Lietuvą. Su juo glaudžiai bendraujame. Kai atvyks, aprodysiu Garliavos ir Veiverių muziejus“, – pasakoja ponas Antanas. Tai jau bus antras su Antano Lukšos gyvenimu susietas filmas. Lietuvių režisieriaus Jono Vaitkaus filmas „Vieni vieni“ buvo sukurtas remiantis autentiška Lukšų šeimos istorija. „Gal tame filme ką reikėjo ir kitaip daryti, bet tai vienintelis toks filmas Lietuvoje.“

Buvęs politinis kalinys džiaugiasi, kad atsiranda vis daugiau žmonių, kurie žavisi ne blizgiu materializmu, bet vertina tėvynės istoriją ir tikrąsias vertybes.

Jis man labai brangus, nes jame tikra tiesa apie mano šeimą, nėra jokių nukrypimų. Džiugu, kad filmą žiūrėjo daug žmonių“, – sako vyriškis. Buvęs politinis kalinys džiaugiasi, kad atsiranda vis daugiau žmonių, kurie žavisi ne blizgiu materializmu, bet vertina tėvynės istoriją ir tikrąsias vertybes. „Ačiū jums visiems“, – dėkoja Antanas Lukša.

KĄ RAŠĖ „ŠALTINIS“ 1907 M.*

Kybartai. (Vilk. ap. Suv. g.) Žiburio centro artistai, pakviesti čion, lošė 19 geg. dieną dramą: „Ponas ir Mužikai“, 20 gi dieną komedijas: „Vaito piršlystė“ ir „Tris Mylimos“. Lošimai pasisekė gerai. Ypatingai gerai atlikta „Ponas ir Mužikai“ ir „Tris Mylimos“. Abu vakaru daryta naujai projektuojamos Kybartuose bažnyčios, ar koplyčios“.

Parduodama dvarai. Dėlei skolų neužsimokėjimo Vilniaus gubernijoje parduodama 63 dvarai.

Debeikiai. (Ūkmergės ap. Kauno gub.) Kažin kodėl tai mūsų žmonės taip nesupranta knygų ir laikraščių skaitymo naudos?!

Pernai vietinis klebonas įsteigė knygyną: knygomis kiekvienas gali liuosai naudotis, bet, gaila, žmonės nei knygų ima, nei skaito. Vargas mat, kad mūsų žmonės dar prisirišę prie tos praeikto degtinėlės.

Vienok laikas jau būtų susiprasti ir mesti taip tą degtinę gėrus!

Kaulinė. (Šiaulių ap. Kauno gub.) Pas mus proviso daugybė vagių – vagia kas papuola: įlenda į kietis, išveda arklius. Sunku mums su jais!

Trakai. (Vil. gub.) Nakčia iš 23 į 24 Rugsėjo sen. st. apvogta vietinė bažnyčia: pavogta Švenčiausiosios Panelės Kārūna

Dainininkės.

Panevėžio Labdariškosios Draugijos prieglauda.

iš Didžiojo altoriaus ir atmušta skarbonka. Sargas sergėjo bažnyčią, bet išryto kai jis nuvėjo namon, tai vagis užlipęs ant vargonų ir išleidęs per langą virvę, atrištą nuo varpo, virve nusileido žemyn. Piktadario ligišiol nesugauta.

Nauji pinigai. Ministerijoje rengiama išleisti naujas rublines, penkrublines ir 10 rublių popierius, nes senuosius apgavikai išmokę pasidaryti.

* Kalba netaisyta – red.

Ūkininkauti pradėjo nuo nulio

Šiemet Sintautų kaimo ūkininkai Vida ir Zigmus Balkojai tapo Lietuvos ūkininkų sąjungos organizuojamo konkurso „Metų ūkis“ nugalėtojais Šakių rajone.

DARIAUS PAVALKIO NUOTR.

Šakių r. Sintautų kaimo ūkininkams Vidai ir Zigmui Balkojams ūkininkavimas – ne tik pragyvenimo šaltinis, bet ir gyvenimo būdas. Žemę mylintys, kasdieninio sunkaus ir įtempto darbo nebijantys žemdirbiai jau daugiau nei 18 metų puoselėja savo ūkį. Naudodami modernias technologijas ir naušią vakarietišką techniką, ūkininkai kasmet gali džiaugtis vis geresniu javų derliumi. Tad nenuostabu, kad šiais metais Vida ir Zigmus Balkojai tapo Lietuvos ūkininkų sąjungos organizuojamo konkurso „Metų ūkis“ pirmos vietos laimėtojais Šakių rajone. Šiame tradiciniame konkurse geriausių ūkininkų vardą rajone sintautiškiei jau buvo pelnę ir anksčiau.

■ Violeta SEREDŽIUVIENĖ

Sėkmės garantas

Sintautų seniūnijoje gyvenantys ir ūkininkaujantys Vida ir Zigmus Balkojai turi sukaupę didžiulę ūkininkavimo patirtį. Ūkis buvo įkurtas dar 1991 metais pagal tuometinį Valstiečių ūkio įstatymą. Savarankiško ūkininkavimo pradžia buvo nelengva, nes viską teko pradėti nuo nulio. Įtemptai dirbdami, ūkininkai nuolat plėtė dirbamos žemės plotus, įsigijo vis naujesnės, modernesnės technikos. Šiuo metu ūkininkų Balkojų dirbama žemė siekia apie 900 ha, iš kurių 50 ha – nuosava.

Ūkio šeimininkė Vida Balkojienė, veikli ir energinga moteris, vadovauja visiems svarbiausiems organizaciniams ir produkcijos realizacijos darbams, o jos vyras Zigmus dirba su žemės ūkio technika, rūpinasi kitais vyriškais ūkio reikalais. Vidos darbo kalendorius kasdien marginamas vis naujų įrašų. „Turiu viską tiksliai fiksuoti, nes kitaip prapulčiau. Reikia žinoti, kada kuriame lauke kokie darbai atlikti, kada sėta ar purkšta, kokie darbai dar laukia“, – sako moteris, darbymečiu nuolat po kelis kartus per dieną su savo visureigiu apvažiuojanti nemažus pasėlių plotus. Ūkininkai yra pasirinkę augalininkystės kryptį ir auginą kviečius bei rapsus.

„Lazda visada turi du galus...“

„Turiu prisipažinti, kad ilgą laiką neruošiau jokio projekto Europos Sąjungos paramai gauti. Ko reikėjo, viską pirkau savo jėgomis, nes tiesiog bijojau didelių įsipareigojimų. Žinoma,

iš ES gaunu išmokas už deklaruotus pasėlius. Nesiryžau rengti stambesnio projekto dėl to, kad iš pradžių gąsdino labai didelis biurokratizmas, daug įvairių dokumentų reikėjo surinkti, todėl būtų tekę daug laiko sugaišti, o svarbiausia – nenorėjau prasidėti su bankais. Ne paslaptis, dabar daugelis ūkininkų, vykdančių projektus, nežino, kas jų laukia, nes krito produkcijos supirkimo kainos, o įsipareigojimai liko tie patys. Aš tokių rūpesčių neturiu. Žinoma, dabar, kada paraiškos ūkį modernizuoti priimamos pagal supaprastintą paramos teikimo tvarką, ryžausi ir aš pateikti paraišką dėl kompensacijos už pirktą žemės ūkio techniką. Galimybė gauti tokią paramą labai džiugina. Žinoma, ir čia yra įvairių niuansų ir tam tikrų griežtų reikalavimų. Matyt, lazda visada turi du galus...“, – apie galimybes naudotis ES parama atvirai savo nuomonę išsako ūkininkė Vida Balkojienė.

☞ **Nebijokit, Lietuvos kaimas dar ilgai bus gyvas, nes dar daug yra žemę mylinčių žmonių. Mes jo neapleisim.**

Kasmet darbštūs ūkininkai įsisuka į įprastus darbus ir rūpesčius. Vida ir Zigmus Balkojai yra iš tų ūkininkų, kuriems žemė ir duona – šventi žodžiai. Skardupiuose, buvusioje Vidos tėvų sodybos vietoje, kur dabar telikęs senasis jovaras, prieš keletą metų Balkojai pastatė atminimo kryžių. „Nebijokit, Lietuvos kaimas dar ilgai bus gyvas, nes dar daug yra žemę mylinčių žmonių. Mes jo neapleisim,“ – sako Sintautų krašto ūkininkė Vida Balkojienė.

■ BENDRUOMENIŲ PULSAS

Šylių „Švyls“ įleido šaknis kaimo mokykloje

Gamtoje švyls – tai viksvuolinių šeimos augalų genčiai priklausanti daugiametė žolė, kurios sėklas, pasidabinusius it vilna švelniais pūkais, išbarsto vėjas. Vieną tokią sėklą prieš 6 metus oro srovės atnešė ir į Šylių kaimą (Gardamo sen., Šilutės r.). Iš jos išaugo ypatingas „Švyls“ – vietos kaimo bendruomenės visuomeninė organizacija.

■ Orestas LIDŽIUS

Atšventė įkurtuves

Šylių „Švyls“ ilgai krovė ir stiprino savo kupstą – iki pat šių metų spalio 23 d., kai pagaliau buvusioje mokykloje buvo atšoktos vietos kaimo bendruomenės namų įkurtuvės. O kad jau įsikūrė, tai įsikūrė šyliškiai: dabar jie turi ne tik erdvią patalpą bendruomenės tarybos susirinkimams, bet ir dvi sales – renginių ir sporto.

Koks jų bendras plotas, iš karto negalėjo pasakyti nė „Švyls“ bendruomenės tarybos pirmininkė Adelė Biurkland. Bet akimirka pagalvojusi sumojo, kad turėtų būti apie 200 kvadratinį metrų. Neskaičiuojant katilinės, iš kurios malkomis šildomos visos bendruomenės namų patalpos. Šylių kaimo bendruomenės namus šildo nauji radiatoriai, sumontuoti po naujais langais, o jaukumo teikia šviesiomis spalvomis dažytos sienos ir gana netolimos praeities reliktai – kolkinės krosnys buvusio mokyklos klasių kampuose.

☞ **Vis dėlto didžiausios pagarbos, be jokios abejonės, yra verti paprasti, beveik niekuo iš kitų neišsiskiriančio mažo Lietuvos kaimo – Šylių – gyventojai, kurie, nors ir didelio vargo slegiami, randa laiko pasirūpinti viso kaimo gerove.**

Viso to Šylių kaimo bendruomenė nebūtų turėjusi, jeigu ne ši vasarą iš Specialiosios kaimo rėmimo programos gauta 25 tūkst. litų parama, skirta įsikurti „Jaukiuose ir šiltuose namuose“ („Jaukūs ir šilti namai“ – tai „Švyls“ projektas, kuriam Žemės ūkio ministerija skyrė valstybės finansinę paramą).

Deramą vietą kaimo bendruomenės įsikūrimo istorijoje užima ir Šilutės rajono savivaldybė, kuri skyrė „Švyls“ patalpas buvusioje mokykloje. Gaila, kad tik 5 metams...

Vis dėlto didžiausios pagarbos, be jokios abejonės, yra verti paprasti, beveik niekuo iš kitų neišsiskiriančio mažo Lietuvos kaimo – Šylių – gyventojai, kurie, nors ir didelio vargo slegiami, randa laiko pasirūpinti viso kaimo gerove.

Seniūnas – aktyvus bendruomenės narys

„Švyls“ tarybos pirmininkė A. Biurkland džiaugiasi turėdama puikių pagalbininkų – tai Stefa Paldauskienė, Ramutė Mockie-

A. Biurkland džiaugiasi, kad Šylių kaimo bendruomenėi, beje, vienintelei Šilutės rajone, šiemet pasisekė gauti valstybės finansinę paramą bendruomenės namams sutvarkyti.

„Švyls“ branduolys – (iš kairės) R. Mockienė, S. Paldauskienė ir A. Biurkland – sako, kad dabar, kai turi jaukius ir šiltus bendruomenės namus, šyliškiai plėtos veiklą dar energingiau.

nė, kiti bendruomenės, kuriai šiuo metu priklauso 47 gyventojai, nariai.

Tik geru žodžiu A. Biurkland atsiliepia apie Šyliuose gyvenančią Gardamo seniūną Tomą Balčytį ir jo žmoną Virginiją, dirbančią Šilutės kredito unijos Gardamo kasoje. Be jų pagalbos, sako, ji niekaip nebūtų parengusi projekto valstybės finansinei paramai gauti. „Ką aš, kaimo bobelė, viena būčiau galėjusi padaryti? – šypsojosi A. Biurkland. – Nei aš turiu transportą paraiškai nuvežti, nei sugebu finansų apskaitą vesti. Tai seniūnas visur kartu važiavo, o jo žmona – ji yra ir mūsų bendruomenės finansininkė – visus reikalingus dokumentus parengė.“

Beje, seniūnas T. Balčytis irgi yra „Švyls“ tarybos narys, todėl gerai supranta, ko reikia kaimo bendruomenėi. O ši irgi neatsisako pagelbėti, kai ateina laikas aplinką tvarkyti. Juolab, kad kitą kartą iš to galima gauti dvigubos naudos. Taip, pavyzdžiui, nutiko šią vasarą, kai seniūnas pakvietė Šylių kaimo bendruomenės narius netoliese kūpsančio Brokorių piliakalnio tvarkyti: ir krašto praeitį menanti vieta buvo sutvarkyta, ir malkų bendruomenės namams žiemai parūpinta.

Anksčiau Šyliai garsėjo savo degtindariais. Šiuo metu, A. Biurkland ir į susitikimą su „Šaltinio“ žurnalistu atėjusių bendruomenės moterų teigimu, šis nelegalus verslas jų kaime baigia išnykti. Užtat dabar šyliškiai didžiuojasi savo kaime turėdami

Šylių kaimo bendruomenės „Švyls“ namai įkurti buvusios medinės kaimo mokyklos mūriniame priestate.

AUTORIAUS NUOTR.

tikrą pasaulio čempionę, rankų lenkimo meistrę Viliją Parnauskienę, kuri organizuoja Šylių bendruomenės nariams sporto renginius ir užsiėmimus.

Sportas – tai tik viena iš Šylių kaimo bendruomenės veiklos sričių. Kaime, kur likęs vienintelis kultūros židinys – biblioteka (deja, ir tas prigesęs), bendruomenės nariai neleidžia išmirti senoms tradicijoms. Jie kartu švenčia Užgavėnes, rugpjūtį laukia „Gandro dovanų“ (tai Šylių kaimo šventė, kurios metu pagerbiamos per metus naujagimių sulaukusios šeimos). O dabar, kai bendruomenė turi jaukius ir šiltus namus, galbūt šyliškiai rinksis į buvusią mokyklą ir Kalėdų švęsti.

„Kaip sakė kunigas, tie namai turi tarnauti ir turtingam, ir vargšui, – prisiminė A. Biurkland Gardamo katalikų parapijos klebono Antano Gylio bendruomenės namų įkurtuvių metu pasakytus žodžius. – Jie turi tarnauti žmonėms ir jų džiaugsmo akimirkomis, ir ištikus nelaimei.“

KAIMYNŲ PAMOKOS

Užkrečianti „Mlekpol“ patirtis

Kooperatinė pieno perdirbimo įmonė „Mlekpol“ yra viena stambiausių kaimyninėje Lenkijoje. Ji per metus perdirba beveik tiek pat pieno, kiek penkios stambiausios Lietuvos perdirbimo įmonės. Grajeve įsikūrusi šio kooperatyvo pagrindinė įmonė ir administracijos centras, o kitose vietovėse veikia dar vienuolika kooperatyvo padalinių, gaminančių skirtingus produktus. Visoms įmonėms pieną tiekia per 14 tūkst. kooperatyvo narių ūkininkų, kurie renka stebėtojų tarybą ir per šią struktūrą nuolat kontroliuoja kooperatinės įmonės valdybos darbą.

■ Vidmantas PAULIUKONIS

Dirba labai efektyviai

Visi kooperatinės pieno perdirbimo įmonės „Mlekpol“ padaliniai per dieną perdirba 4,1 mln. litrų pieno, o stambiausioji įmonė Grajeve – 1,5 mln. litrų. Kooperatyvo įmonėse dirba apie 2500 darbuotojų, iš kurių administracijoje tedirba apie 250 darbuotojų. Todėl „Mlekpol“ valdybos pirmininkas Edmundas Borovskis neatsitiktinai akcentuoja, kad kooperatinė įmonė veikia labai efektyviai. Įmonių cechai dirba net trimis pamainomis. „Šįmet supirksime ir perdirbsime per 1,35 mlrd. litrų pieno. Tiek užtenka, nors siūlančių mums parduoti pieno netrūksta“, – sako E. Borovskis.

Kooperatyvo valdybos pirmininkas sako neketinantis pieno pirkti Lietuvoje. Jis linki Lietuvos ūkininkams patiems pasinaudoti lenkų patirtimi ir imtis pieno perdirbimo.

Kooperatyvai užima 70 proc. pieno rinkos

Kooperatinė įmonė Grajeve veikia jau nuo 1982-ųjų. Net sovietiniais laikais tokia veikla Lenkijoje nebuvo draudžiama. Tačiau tikrąją kooperatinę įmonę „Mlekpol“ tapo tik tada, kai Lenkija atsisakė socializmo. 1995-aisiais prie įmonės Grajeve viena po kitos pradėjo jungtis smulkesnės įmonės. Prsiminkime – Lietuvoje 1995-aisiais dar tik pradėta kalbėti apie kooperatyvų naudą žemės ūkiui. Nors ūkininkų rankose dar buvo nemažai pieno įmonių akcijų, tačiau tada Lietuvoje neatsirado ryžtingų žmonių, kurie būtų ūkininkams atvėrę akis ir paraginę tiesiog įsigyti kurią nors tada veikusią vieną ar kelias pienines. Deja, tuometinės Žemės ūkio ministerijos vadovai ne tik neparėmė ūkininkų, bet net viešai sakė, kad ūkininkų kooperacija yra galima tik iki perdirbimo įmonių vartų, t.y. ūkininkai gali kooperuotis, surinkti pieną, tačiau perdirbti jį turi akcinės bendrovės. Kažkodėl buvo teigiama, kad akcinis

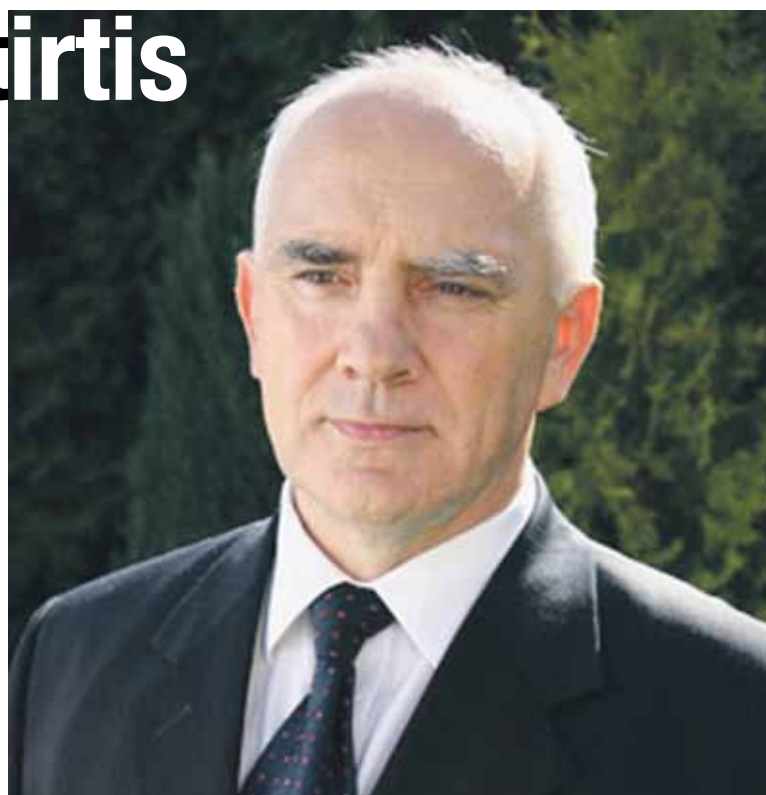
kapitalas yra daug pranašesnis už kooperatinį. Net specialiai buvo kuriami mitai, kad kooperatyvai iš tikrųjų yra kolūkiai. Štai ūkininkai ir baiminosi vėl patekti į kolūkių prievartą.

O kaimyninėje Lenkijoje kooperatyvai pradėjo jungtis ir stiprėti. Šiuo metu Lenkijos kooperatyvuose perdirbama net 70 proc. viso žaliavinio pieno. Lenkai neslepia, kokią naudą gauna 14 tūkst. kooperatyvo narių.

„Šiuo metu kooperatyvas, t.y. visi „Mlekpol“ padaliniai, pieną superka vidutiniškai po 1,06 zlotą (0,87 Lt) už litrą. Stambesni ūkininkai gauna 1,2 zlotą. Tai yra viena didžiausių supirkimo kainų Lenkijoje. Tik viena akcinė perdirbimo įmonė moka daugiau nei mes – apie 1,6 zlotą (1,3 Lt) už litrą pieno“, – sako E. Borovskis.

Tačiau tai ne visa kooperatyvo nauda jos nariams. Metų pabaigoje, jeigu kooperatyvas dirba pelningai, kiekvienas jo narys, priklausomai nuo apyvartos, gauna priedus. Juos lenkai ūkininkai kartais vadina tryliktoju atlyginimu. Pavyzdžiui, sėkmingų 2007-ųjų metų pabaigoje buvo pridurta po 15 – 17 grošų. Be to, tada ir už superkamą pieną buvo mokama net 1,8 zlotą už litrą.

Labai svarbi kaimynų patirtis Lietuvai, kurios rinkoje dar yra daug smulkiųjų pieno gaminto-

Kooperatinės pieno perdirbimo įmonės „Mlekpol“ valdybos pirmininkas Edmundas Borovskis sako, kad kooperatyvas yra garantuotas dėl pieno žaliavos tiekimo, todėl savo nariams gali pasiūlyti vienas didžiausių Lenkijoje pieno supirkimo kainų.

AUTORIAUS NUOTR.

jų, kad „Mlekpol“ kooperatyve tarp 14 tūkstančių tiekėjų yra ir per dieną parduodančių tik 10 litrų pieno. „Smulkiųjų tiekėjų yra apie 15 proc., tačiau mes jų neatšakome. Tai ir yra kooperacijos jėga“, – pabrėžia E. Borovskis.

Eksportuoja 60 proc. produkcijos

Kooperatinė įmonė net apie 60 proc. savo produkcijos eksportuoja į įvairias pasaulio šalis. Ilgai negendantis pienas „Margė“ patenka ir į Lietuvos rinką. Ta-

čiau daugiausia eksportuojama į Vakarų Europos šalis – net 30 proc. viso eksporto. Kietieji sūriai, sviestas, pieno miltai eksportuojami į Italiją, Vokietiją, Olandiją, Belgiją, Didžiąją Britaniją, Prancūziją, Rusiją, Čekiją, Ispaniją ... „Mlekpol“ pieno miltai eksportuojami į Kanadą, JAV, Braziliją, Alžyrą, Meksiką. Beje, kooperatinė įmonė pasinaudojo SAPARD parama – už 30 mln. zlotų kooperatyvas atnaujino technologines linijas.

■ KALENDORIUS

Salomėja Nėris (1904 – 1945m.)

Šių metų lapkričio 17 d. sukako 105-eri metai, kai gimė lietuvių poezijos klasikė Salomėja Nėris. Didžiausi lietuvių poezijos pasiekimai paprastai siejami su jos vardu. Salomėja Nėris (tikr. Bačinskaitė-Bučienė) gimė Kiršuose, Vilkaviškio rajone. Baigė Vilkaviškio gimnaziją, Kauno universitete studijavo lituanistiką ir germanistiką. Mokytojavo Lazdijuose, Panevėžyje, Kaune. 1941 - 1944 metus praleido Rusijoje - Ufoje, Penzoje, Maskvoje. Mirė Maskvoje, palaidota Kaune, Karo muziejaus sodelyje. 1992 metais perlaidota Petrašiūnų kapinėse.

Pirmoji knyga „Anksti rytą“ (1927) – jaunatviškų svajonių, ilgesio, džiaugsmo eilėraščiai, kurių talentingumą pripažino visi kritikai (tarp jų V. Mykolaitis – Putinas). Poetė išaugo ateitininkų aplinkoje, ji priklausė Putino globajamam jaunų literatų būreliui, iš kurio netrukus susiformavo ateitininkų „Šatrijos“ draugija.

Antrasis eilėraščių rinkinys „Pėdos smėly“ (1931) praturtina Salomėjos Nėries kūrybą dramatiškais meilės motyvais, socialinių kontrastų poetinėmis išvalgomis, romantiniu protestu prieš gyvenimo banalybę ir lėkštumą. Tuo pačiu metu poetės biografijoje įvyksta staigus posūkis: ji nutraukia ryšius su katalikiškąja aplinka ir suartėja su avangardiniu revoliuciniu „Trečio fronto“ sąjūdžiu. Pastovesni ryšiai su trečiafrontininkais nutrūko. Liko tik nepakitęs poetės socialinis jautrumas, svetimumas miesčio-niškos buities banalybei.

Susituokusi su skulptoriumi

Bernardu Buču, ji kurį laiką gyvena Paryžiuje, kuris palieka pėdsaką jos kūryboje (eil. „Dvidešimt sū“ ir kt.). 1938 metais išėina poezijos rinkinys „Diemedžiu žydėsiu“, už kurį jai suteikiama Lietuvos Respublikos valstybinė premija. Šis rinkinys yra Salomėjos Nėries poetinės brandos viršūnė – eilėraščiuose jungiasi emocinė gėlmė, nuostabus žodžio vaizdas, užburiantis melodingumas.

Paskui – lūžtant ir griūvant pasaulis poetę įtraukia į pragaišties sūkurius. Okupacinė valdžia ieško poeto, kuris Kremliuje pašlovintų Lietuvos aneksiją. Pavyksta to išvengti K. Borutai, B. Brazdžioniui. Našta krinta ant trapių Nėries pečių. Ji palūžta, o gal jos širdyje tebebuvo gyvos socialinės ir politinės iliuzijos? Kūrėja tampa oficialia režimo poetė. Be „Poemos apie Staliną“, parašo dar apologetinių, režimą šlovinančių eilėraščių. Prasidėjus Vokietijos – SSSR karui, ji su mažu ligotu sūneliu atsiduria chaoso ir mirties verpetuose – to-

limose priauralės stepėse (Ufoje, Penzoje), speige ir pusnyuose, paskui – Maskvoje. Svetimame krašte poetė kuria tragišką, skausmingą poeziją – tas pats prieškarėje atrastas trapus, melodingas žodis išsako pasiilgtos tėvynės vizijas, išpažįsta netektį, atgailą, užuojautą, meilę, viltį, įvardija kraupią karo realybę, taria seseriškos ir motiniškos atjautos, suraminimo, padrasinimo žodžius mirtinai išvargusiam, nuolatos mirties akistatoje esančiam kariui. Bet nepavyksta išvengti ir ideologinės bei politinės konjunktūros gniaužtų, oficialios,

svetimos retorikos pėdsakų.

1944 metų rudenį poetė grįžta į karo nusiaubtą Lietuvą, randa sudegusią, tuščią tėviškę. O 1945-ųjų pavasarį jau pati atgula į mirties patalą. Paskutinėmis dienomis ją pasiekia nauja, dar spaustuvės dažais kvepianti knyga „Lakštingala negali nečiulbėti“, kurią ji atstumia su karčiu nusivylimu: tai ne jos knyga, o leidyklos pertvarkyta, neatitinkanti jos paskutinės valios. Autentiškas tekstas su autentiška antrašte – „Prie didelio kelio“ – pasirodo tik 1994 metais Nepriklausomoje Lietuvoje.

Anksti rytą

Anksti rytą parašyta
Daug naujų skambių vardų –
Versiu knygą neskaitytą
Nuo rytų lig vakarų.

Žemė kryžkelėm žegnojas –
Ji keleiviam be sparnų
Pavergė dulkėtas kojas.
Aš su saule ateinu.

Anksti rytą baltos laumės
Laimę lėmė man jaunai –
Ir išbūrė ir nulėmė
Jauna būti amžinai.

Saulė žeria anksti rytą
Daug auksinių valandų.
Rytą auksu parašytą
Savo vardą aš randu.

1926

Alyvos

Manęs dar nebuvo –
Alyvos žydėjo – –
Manęs nebebus jau –
Jos vėlei žydės –
Ir kris jų lapeliai
Nuo saulės ir vėjo,
Kaip smėlio saujelės,
Ant mano širdies –
1936.XII.19.

Diemedžiu žydėsiu

Ir vienąkart, pavasari,
Tu vėl atjosi drąsiai –
O mylimas pavasari,
Manęs jau neberasi – –
Sulaukęs juodbėrį staiga,
Į žemę pažiūrėsi:
Ir žemė taps žiedais marga...
Aš diemedžiu žydėsiu – –
1936.III.3.

NORITE - TIKĖKITE, NORITE - PATIKRINKITE...

Kodėl Liepa miega ant lentynos?

Jei nurodytumėte priežastį, dėl kurios pasaulyje išmirė dinozaurai, tikriausiai taptumėte ne tik žinomu, bet ir labai turtingu žmogumi. Ir, be abejonės, koks nors pasaulinio garso universitetas jums suteiktų Garbės daktaro vardą. Tačiau reikėtų ilgai ilgai kapstyti istorijose, kurioms ne vienas tūkstantis metų.

Henrikas VAITIEKŪNAS

Radinys, apstulbinęs Stasį

Jei prieš trejetą metų vartėte ne tik populiariąją, bet ir mokslinę Lietuvos spaudą, joje galėjote aptikti vieną kitą užuominą apie sprogimą (gal nežinomo objekto smūgį į žemę?) ...netoli Nemuno. Tikslėnė vieta kažkodėl nurodyta nebuvo.

Tiesa, mūsų pasakojimo herojus ponas Stasys šio smūgio į žemę su savo radiniu nesieja: tokias prielaidas daro tik artimiausi jo draugai. Tačiau dabar dar sykį kviečiu Jus pažvelgti į rašinio rubriką. Ir siūlau patikėti. Arba – patikrinti.

Vieną nelabai gražų rudens vakarą – lijo lietus – apeidamas savo ūkio valdas ponas Stasys pastebėjo iš dirvos bekyšantį keistą akmenį. Lyg ir stiklą. Vyro dėmesį priklausė žalia spalva. Stasys stabtelėjo. Pasilenkė. Tačiau ne tiek, kad kepurė nukristų. O ji ėmė ir...nukrito. Tada darsyk pasilenkė – tos kepurės pasiimti. „Gražus akmuo“, – pagalvojo. Ir... nuėjo toliau.

Šiaip jau ponas Stasys – geros sveikatos žmogus. Tačiau tą vakarą jam atrodė, kad energijos trigubai padaugėjo. Ir ne tik

nuotaika buvo gera, bet ir keletą dienų nuo rudeniško oro peršėtą gerklę nustojo skaudėti. Žinoma, su jokiais stebuklinėmis akmenimis savybėmis savo nuotaikos ar sveikatos tądien jis nesiejo. Prisiminė apie tai gal tik po mėnesio, kai vėl tuo pačiu takeliu keliavo ir vėlėi tą akmenį, iš dirvos kyšantį, pamatė.

„Parsinešiu“, – pagalvojo.

Pajudino, paklibino, o kai visą ištraukė, pamatė, kad tai bemaž trisdešimties kilogramų luitas. Žalsvai švytintis. Kol ant pečių nešė, nugarą ėmė keistai dilgčioti. Karšta pasidarė. Numetė sodybos pakraštį. Ir vėl tas gražus akmenėlis ten gal mėnesį, gal du riogsojo – sodybą puošė. Kol neužsuko pas jį akmenimis besidomintis draugas ir... parduoti paprašė.

– Būtų pasiūlęs šimtą litų, iškart atidavęs būčiau, – sako Stasys.

Bet kolega pasiūlė aštuonis šimtus. Ir Stasys suabejojo. Nepardavė.

O paskui reikalai pradėjo judėti žaibišku greičiu. Atskėlęs po gabalėlį žalio mineralo, ponas Stasys nusiuntė pavyzdžius į Lietuvos Prabavimo rūmus, Latvijos bei Baltarusijos mokslo įstaigas. Atsakymai buvo vienodi: tai – moldavitas.

Štai nuo šios mūsų rašinio vietos Jūs jau patys, mielieji „Šaltinio“ skaitytojai, galite pradėti vartyti knygas, internetinius puslapius ir skaityti, kas gi tas moldavitas yra.

Populiariausia versija tokia: tai mineralas, atsiradęs prieš 14 ar 15 milijonų metų, kai pilkieji meteoritai (rašoma, kad buvo išstisus jų lietus) pateko į Žemės atmosferą. Pietų Čekijos regione, Moldavijos slėnyje, sprogimas sulėdė vietines uolienas, o didelis slėgis ir spaudimas sukūrė mineralą, kurio Žemėje iki tol nebuvo – moldavitą.

Kita, dar fantastiškesnė, kilmės versija yra tokia: Mėnulyje išsiveržė ugnikalnis ir to išsiveržimo pagimdytą medžiagą – moldavitą – atsiviedė iki Žemės. (Patikėkite. Arba – patikrinkite savo žinias).

Brangakmenis, teigiamai keičiantis gyvenimą

Visi be išimties žinynai tvirtina, kad tai – vienintelis brangakmenis iš kosmoso. Ginčijamasi tik dėl susiformavimo hipotezių. Vieni teigia, kad akmuo gimė, kai meteoritas ir Žemė susidūrė, o kiti – kad jis visiškai susiformavo kosmose. Dar iki atsiradimas Žemėje.

Juvelyrų teigia, kad tai itin brangus akmuo, labai tinkantis papuošalų gamybai (spręskite, pažiūrėję į nuotrauką). Ekstrasensai ir būrėjai sako, kad netgi žmonės, kurie yra nejautrūs energiją skleidžiantiems akmenims, jaučia moldavito jėgą. Tvirtinama, kad šis akmuo padeda pakeisti gyvenimą. Ir visada naudinga linkme.

Kai kurie medikai sakosi patyrę, kad moldavitas gydo akių, gerklės ligas ir...padeda išsaugoti beirstančių šeimos santykius.

Patikėkite. Arba – patikrinkite.

Tačiau mes pamiršome poną Stasį Šaduikį – didžiulio, trisdešimties kilogramų luito moldavito turėtoją ir šeiminingą.

Dėmesio! Jokie pasaulio žiny-

Ponas Stasys sako, kad jo rasto didžiulio turto Lietuvoje niekam nereikia.

nai nėra tokio didelio moldavito luito aprašė. Ir dar kartą – dėmesio! Interneto tinklalapiuose Jūs galite rasti parduodamų moldavito gabalėlių nuotraukų. Ir kainas: pavyzdžiui, 55 gramų svorio gabalėlį pasiskelbė iš Pietų Afrikos siūlosi parduoti už 2500 JAV dolerių.

Ant pono Stasio stalo (ir mūsų nuotraukoje) gulintis iš moldavito garsaus juvelyro padarytas kiaušinis kainuotų apie 40 000 litų.

– O kiek visas luitas? – klausiu pono Stasio.

– Apie tris milijonus eurų, – sako jis.

Lietuvoje šio turto...nereikia

O dabar parašysiu išvadinį sakinį: Lietuvoje niekam šito turto nereikia. Ponas Stasys teiravosi. Niekas nežino, ką jam atsakyti, todėl tik patraukio pečiais. Ir šituo mūsų teiginiu Jūs taip pat galite patikėti. Arba – jį patikrinti.

Rašinio pabaigoje – dvi nedidelės, tačiau svarbios detalės.

Juvelyrų teigia, kad tai itin brangus akmuo, labai tinkantis papuošalų gamybai (spręskite, pažiūrėję į nuotrauką).

AUTORIAUS NUOTR.

delės, tačiau svarbios detalės.

Pirmoji: mes neskelbiame rajono, kuriame ponas Stasys gyvena. Tačiau jei iš kitų šaltinių sužinosite, turime Jums pranešti, kad didysis moldavito luitas yra saugomas po septyniais užraktais. Viename iš Lietuvos bankų.

Antroji detalė pikantiškesnė: šio rašinio autorius, dovanų gavęs mažą moldavito trupinėlį, padėjo jį ant lentynos. Dabar visada ant tos lentynos miega ligi šiol tos vietos nemėgusi katytė Liepa...

Tuščių pilvų maršai groja vis garsiau

«1 PSL. Jau girdėti kalbų, kad Respublikos ministrų kabinete svarstoma apie galimybę pakeisti paramos maistu skyrimo tvarką: šiuo metu teisę gauti paramą maisto produktais turi asmenys, kurių šeimos pajamos vienam jos nariui arba vienam gyvenančiam asmeniui neviršija 1,5 Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų dydžio (toliau – VRPD) per mėnesį – t. y. 525 litų. Gali būti, kad ši suma bus sumažinta iki 350 litų – iki 1 VRPD.

Maisto prekių – už 30,7 mln. litų

Šilutės rajonas pagal gyventojų, remiamų maistu iš intervencinių atsargų, skaičių lenkia Lietuvos vidurkį maždaug 5 proc. Tačiau skurstančiųjų skaičiaus augimas per pastaruosius 4 metus (parama maistu Lietuvoje dalijama nuo 2006 m.) Šilutės rajone šiek tiek atsilieka: respublikoje per tą laikotarpį šelpiamųjų maistu

skaičius išaugo maždaug nuo 238 tūkst. iki 452 tūkst., arba apie 1,9 karto. Šilutės rajone labiausiai nepasiturinčių gyventojų skaičius padidėjo maždaug 1,85 karto – nuo 5333 iki 9858 gyventojų.

Dar sparčiau auga Europos Sąjungos išlaidos, skirtos nepriekliaus slegiamiems lietuviams pamaitinti: 2006 m. Europos Komisija (toliau – EK) maisto produktų tiekimo iš intervencinių atsargų labiausiai nepasiturintiems asmenims programai įgyvendinti Lietuvoje buvo skyrusi 8,6 mln. litų, pernai – per 15 mln. Lt, o šiemet – 32,4 mln. Lt.

LR Žemės ūkio ministerija jau suskaičiavo (paskutiniai prašymai paramai maistu gauti šiais metais buvo priimami iki spalio vidurio), kad skurstančių lietuvių pamaitinimas šiemet atsieis šiek tiek mažiau, nei EK skyrė pinigų – apie 30,7 mln. litų.

Vien tik Šilutės mieste į eilę nemokamo maisto kas antrą mėnesį rikiuojasi daugiau kaip 2000 gyventojų – apie 10 proc. visų šilutiškių. Rajono vidurkis 2 kartus didesnis – beveik 19 proc.

AUTORIAUS NUOTR.

PATARIMAI

Kiaulių gripas

Sergantieji kiaulių gripu gali atrodyti panašiai, kaip sergantieji sezonine ūmine kvėpavimo takų infekcija. Būdingi mažiausiai du iš šių simptomų: sloga ar užgulta nosis, gerklės skausmas, kosulys, karščiavimas. Be to, gali pasireikšti ir kitų gripui būdingų simptomų: raumenų skausmai, galvos skausmas, drebulys, nuovargis, galimas viduriavimas ir vėmimas. Vaikams, esant sunkiai ligos formai, pasireiškia apnėja, dusulys, cianozė, dehidracija, pažeidžiama psichinė būklė, atsiranda ypatingas dirglumas, irzlumas.

Pacientai, kuriems pasireiškia į gripą panašūs simptomai, turi būti izoliuoti namuose 7 dienas nuo ligos pradžios ir bent 24 val. praėjus simptomams. Pacientai neturėtų vykti į kliniką, o konsultuotis su gydytoju telefonu. Sutrikus kvėpavimui, atsiradus dusuliui ar sunkiai sergant, ligo- nis turi gauti neatidėliotiną medicinos pagalbą. Jei sergančiajam reikia išeiti į bendruomenę, jis privalo būti su veido kauke arba uždengti veidą ir nosį medžiaga, kai nėra galimybės užsidėti kaukę. Būdami namuose, sergantieji ir jų namiškiai turi dažnai plauti rankas su muilu arba naudoti alkoholio pagrindu pagamintus rankų valymo gelius (alkoholio kiekis – ne mažiau kaip 60 proc.). Sergantieji privalo dėvėti kaukę,

jei yra mažesniu negu 6 pėdų (1 pėda – 30,48cm) atstumu nuo namiškių. Namiškiams, kurie neserga, rekomenduojama: paskirti vieną iš šeimos narių rūpintis ligoniu, o kitiems vengti ne tik artimo kontakto su juo, bet ir masinio susibūrimo vietų.

Kaip gydyti? Įprasta vakcina nuo gripo, kuria skiepijama prieš sezono pradžią, nėra veiksminga nuo kiaulių gripo. Gydymas labiau palaikomasis, rekomenduojamas poilsis, reikia daugiau gerti skysčių, slopinti kosulį, vartoti antipiretikų (vaikams netinka aspirinas dėl galimo Reye sindromo) ir analgetikų. Sunkiais atvejais gali prireikti i/v hidracijos ir kitų palaikomųjų priemonių. Skiriami ir antivirusiniai medikamentai. Gydyimą antivirusiniais preparatais būtina pradėti ne vėliau kaip praėjus 48 val. nuo simptomų atsiradimo.

Kaip patartumėte gyventojams saugoti savo turtą?

21 m. vagis:

„Papuošalus ir dokumentus reikėtų laikyti dideliame seife, kurio nebūtų galima išnešti.“

24 m. vagis:

„Įsigyti geresnius seifus. Šarvo durys ir signalizacija, kameros gali šiek tiek padėti, bet visiškai apsaugoti negali.“

21 m. vagis:

„Įdėti šarvo duris, įsivesti signalizaciją, stebėjimo kameras, bet tai kartu ir ženklai, kad tuose namuose gali rasti vertingo turto.“

22 m. vagis:

„Brangius daiktus derėtų saugoti bankuose, mokėjimo kortelių ir jų kodų nelaikyti stalčiuose, piniginėse.“

27 m. vagis:

„Geriau dėti medinius langus, nes plastikiniai labai nepatvarūs. Juos lengva iškelti: pastumi ir langas išvažiuoja, automatiškai atsidaro.“

27 m. vagis:

„Kai vagis gyvena tavo name, tai kaimynai saugesni. Yra nerašyta vagių taisyklė: vienas kito kieme jie negali dergti.“

27 m. vagis:

„Net neįsivaizduoju. Niekas čia nepadarysi. Jei norės apvogti – neapsisaugosi. Turto draudimas bent atlygintų nuostolius. Kadangi vagiamos ir mokėjimo kortelės, ir dokumentai, juos reikėtų laikyti dideliame rusiška seife, kurio taip lengvai neišneši.“

Kvapiosios žolės vietoje oro gaiviklių

Lengvas ir ilgai neišsisklandantis žolelių aromatas niekuomet nebūna pernelyg įkyrus, ypač jei primena vaikystę ar pievomis ir duona kvėpiančius močiutės namus. Mūsų senoliai baldus ištrindavo smulkintais melisų, verbenų, mairūnų, mėtų ar kitų žolelių lapais. Kai kuriose trobose iš levandų šakelių supindavo vainikus ir sudžiovintus įkomponuodavo į sausas puokštes ar prikimšdavo dekoratyvines pagalvėles adatoms įsmeigti.

Rūkalų, pelėsių ar sugedusio maisto kvapus naikindavo keptaus keptuvėje pakaitinę truputį rozmarinų, čiobrelių arba maltų gvazdikėlių. Kai žolės imdavo rūkti, nukeltą nuo ugnies keptuvę nunešdavo ten, kur nemalonus kvapas jaučiamas stipriausiai – po kelių minučių blogas kvapas išnykdavo.

„Naminiai“ smilkalai

Jų galima mesti ant vos ruse- nančių anglių (jei turite židinių) arba po vieną arbatinį šaukštelį berti į smilkymo dubenėlį. **Sudėtis:** 50 g našlaičių šaknų miltelių, 25 g gvazdikėlių miltelių, 25 g sandalmedžio drožlių, keletas lašų jūsų mėgstamo eterinio aliejaus.

Dezinfekuojamieji mišiniai

Pusvalandį ant silpnos liepsnos uždengtame puode vandenyje pavirinkite žiupsnelį rozmarinų, čiobrelių, raudonųjų monarchų ar šalavijų. Po to nukoškite ir skysčiu ištrinkite kriaukles, klozetus ir pan.

Žolelių vonios

Paruošti užpilą voniai nesunku – tereikia 50 g džiovintų ar 100 g šviežių žolių užpilti puse litro verdančio vandens ir palikti pusvalandį, kad pritrauktų. Užpilą perkošti per sietelį ir supilti į vonią.

Stimuliuoja: bazilikai, lauramedis, pankoliai, levandos, citrininės verbenos, gelsvės, mėtos, rozmarinai, šalavijai, čiobreliai.

Šalina nuovargį: lauramedis, raudonosios monardos, pelynai, rozmarinai.

Pasižymi antiseptiniu poveikiu: levandos, mėtos, čiobreliai, hamameliai.

Ramina nervus ir odą: ramunėlės ir juoduogių šėivamedžių žiedai.

😊 Juokis ir bus smagu 😊

JUOZO JUOZAPAVIČIAUS PIEŠ.

Jonas MAČIUKEVIČIUS

„BEDARBIAI“

Parūkome. Papilstome. Turime kuo pasididžiuoti. Darbas – ne vilkas, O mes ir ne medžiotojai.

KUR GERIAU SĖDĖTI

Kartą sumastė dėdė, Kalbėdamas apie norus: Jeigu jau reikia sėdėti, Geriausia – kėdėj prokuroro.

APIE EKSPERTUS

Be ekspertų užgriūtų dangus, O gal atsitiktų ir dar blogiau. Ekspertas – tai žmogus, Padaręs klaidų už tave daugiau.

KEISTI NORAI

Atmatuoti... Kirpti... Kalbas sakyti oriai... Atsibodo dirbti – Užsidirbti noriu.

KĄ SAKO VIDINIS BALSAS

Kada rimčiau susimąstai, Vidinį balsą imi girdėti: Gyventi reikia taip, Kad pats sau pavydėtum.

VALDININKŲ ĮPROČIAI

Valdininkai netingi Nunerti nuo dirbančių kailių. Reikalauja kaip iš protingų, O moka kaip kvailiui.

DISKUSIJOS

Ir prie stalo, ir net po stalu, Renkant valdžią ar gurkšnojant alų, Nuolatos suvedinėti galą su galu Galima be galo.

SKELBIMAS

Galbūt suraitė girtas Skelbimą kažkoks Kasiulis: „Norėčiau daug uždirbti. Darbo nesiūlyti“.

KOMBINATORIUS

Mokė mane suvalkietis, Butelio kamštį atsukęs: – Kartais reikia brangiai mokėti, Kad pigiai išsisuktum.

PASTANGOS

Skubu pasikartot Kiekvieną rytą: Ko tik nepadarai dėl to, Kad nieko nedarytum.

LIETUVIŠKAS BŪDAS

Tokie jau laikai, Nebūk, pilietis, ramus: Nesvarbu – kaip, Svarbu – pagal mus.

ATVIRUMAS

Tikrai sutinku: Žmonės – ne žuvis. Tylėti sunku, Trukdo liežuvis.

KAS YRA SENATVĖ

Ko gero, tu dar nežinai, Kokia ateitis „šauini“. Senatvė – kai pragyvenai Jau net kelis šunis.

BUHALTERIŲ LIKIMAS

Kur yra padorumo riba? Tą gerai aš žinau, mielieji. Geri buhalteriai miršta darbe, Blogi – kalėjime.

SKELBIMAI

MIŠKAI, ŽEMĖS SKLYPAI

Sodybą su pastatais 16 a sklype (10 km nuo Druskininkų) už 79 tūkst. Lt. Tel. (8-625) 40751.

3 ž. ū. paskirties sklypus (10 km nuo Druskininkų): 48a (1a-840 Lt), 46 a (1a-870 Lt), 76 a (1a-660 Lt). Tel. (8-614) 81606.

2 namų valdos sklypus (po 15 a) prie Druskininkų (yra leidimas statybai) už

65 ir 55 tūkst. Lt. Tel. (8-613) 91192.

9 ha ž. ūkio paskirties sklypą (25 km nuo Druskininkų, Lapšiaus k.) už 50 tūkst. Lt.

3 ha miško (1 km iki Liškiavos ežero) už 45 tūkst. Lt. Tel. (8-698) 89943.

14 ha žemės sklypą ir 1 ha miško (prie Liškiavos) už 70 tūkst. Lt; 35 ha sodybą ant Nemuno kranto už 400 tūkst. Lt. Tel. (8-615) 16472.